

*Анжеліка Анатоліївна Татарнікова,
аспірант кафедри педагогіки,
Одеський національний університет ім. І. І. Мечникова,
викладач, Одеське училище мистецтв і культури ім. К. Ф. Данькевича,
вул. Дворянська, 32, м. Одеса, Україна*

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ФАХІВЦІВ-МУЗИКАНТІВ З АРТ-МЕНЕДЖМЕНТУ

У статті на основі аналізу та узагальнення концептуальних підходів зарубіжних та українських учених щодо сутності навчальних програм з арт-менеджменту, а також модернізації мистецької освіти обґрунтовано педагогічні умови формування професійної компетентності студентів музичних спеціальностей з арт-менеджменту. Продемонстровано значущість професійної підготовки студентів музичних спеціальностей як майбутніх арт-менеджерів, розкрито дидактичну потужність провідних принципів та засобів компетентнісного й студентоцентрованого підходів щодо її організації та оцінки якості прикінцевих результатів.

Ключові слова: арт-менеджмент, професійна компетентність з арт-менеджменту, компетентністний підхід, студентоцентрований підхід, фахова підготовка студентів музичних спеціальностей.

Постановка проблеми. У країнах світу з усталеною ринковою економікою, де інтенсивно розвивається мистецький бізнес і потрібно серйозно конкурувати за клієнтів і споживачів, професія арт-менеджера з кожним роком стає все більш затребуваною. Це, передусім, вимагає неперервного вдосконалення його професійної підготовки, як на бакалаврському, так і магістерському рівнях освіти. Здобуваючи певний академічний ступінь упродовж опанування відповідної професійної програми, сучасний арт-менеджер повинен продемонструвати володіння певними функціональними компетенціями: дизайнерською, що ґрунтується на знанні базових законів дизайну, потребуючи розвитку художньо-естетичного смаку і відчуття прекрасного; маркетинговою, спрямованою на обґрунтування цікавої концепції та розробку відповідних рекламних кампаній; ораторською, що дозволяє арт-фахівцю бути переконливим і наполегливим, доводячи всім, що саме ця ідея принесе компанії прибуток; управлінською, яка спрямовує його активні дії й певні лідерські якості на те, щоб домогтися від своєї команди кращих результатів; креативною, що, блокуючи мислення штампами, сприяє пропонуванню нових ідей, нестандартних рекламних ходів і художньо-естетичних концепцій, починаючи від формування творчої ідеї до реалізації готового культурного продукту. Означені функціональні компетенції, які зарубіжними вченими (П. Бендихен [11], Дж. Лідстоун [3], П. Дьюї, Дж. Річ [6]) визначаються як здатність успішно застосовувати знання, уміння та особистісні якості в конкретних умовах професійної діяльності, розуміються як вагомий результат професійної мистецької освіти, тому що її основна мета полягає в тому, щоб розвивати у студентів – майбутніх арт-менеджерів – спроможність приймати власні рішення, забезпечуючи привабливість і прибутковість арт-проектів.

Як зазначають українські вчені (О. Безгін, Г. Бернадська, О. Дацко, І. Кочарян, М. Поплавський, О. Успенська, О. Часник), орієнтація на світові й європейські освітні цінності вимагає значних перетворень й на рівні вітчизняних навчальних закладів мистецької освіти, оскільки українське суспільство ставить нові вимоги стосовно її модернізаційних змін, зокрема в контексті організації професійної підготовки студентів як майбутніх арт-менеджерів у нашій країні. До провідних технологій арт-менеджменту, які повинен опанувати майбутній лідер у сфері культури й мистецтва, дослідники (К. Жданова, Ф. Колбер, О. Командишко, С. Корнеєва, Ф. Котлер, Г. Новикова, Г. Тульчинський, А. Якупов) зараховують наступні: просування арт-продукту; концертне адміністрування; інформаційну підтримку арт-продукту й творчої діяльності виконавця (організація та ведення рекламних кампаній, інформаційна та рекламна розсилка в усій базі учасників event-ринку); промо-кампанії в Інтернеті (розміщення банерів, новин та відеоновин у стрічках новин, розсилка прес-релізів і новин у ЗМІ та професійним дописувачам); ведення блогів у соціальних мережах; робота із спонсорами (файндрайзинг, меценатство, добродійність) тощо. Натомість аналіз навчальних планів і програм, а також емпіричне дослідження рівнів професійної компетентності випускників-музикантів з арт-менеджменту переконливо засвідчують, що цілеспрямованого формування особистості випускника як професійно обізнаного арт-менеджера з музичного мистецтва до теперішнього часу не відбувається належним чином [5, с. 45].

З огляду на відсутність науково обґрунтованої дидактичної концепції формування особистості арт-менеджера у вищих навчальних закладах культури та мистецтва, **мета статті** полягає у визначенні педагогічних умов формування професійної компетентності студентів музичних спеціальностей з арт-менеджменту. Для досягнення мети дослідження було

сформульовано такі *завдання*:

- виокремити чинники актуалізації проблеми формування професійної компетентності майбутніх фахівців-музикантів з арт-менеджменту;

- з'ясувати стан її розробленості в науковій літературі;

- уточнити базові поняття.

Методи дослідження. Для розв'язання поставлених завдань і досягнення мети використано комплекс загальнонаукових методів:

- *теоретичні*: аналіз, порівняння і узагальнення довідково-енциклопедичної, наукової та навчально-методичної літератури з проблеми професійної підготовки фахівців з арт-менеджменту в зарубіжних країнах і в Україні; конкретизація сутності арт-менеджменту, специфіки професійної компетентності майбутніх фахівців-музикантів з арт-менеджменту;

- *емпіричні*: цілеспрямоване спостереження та аналіз процесу навчально-пізнавальної, культурно-дозвільної й організаційно-управлінської діяльності майбутніх фахівців-музикантів з метою виявлення найбільш ефективних умов формування в них професійної компетентності з арт-менеджменту;

Виклад основного матеріалу. Одним із ключових факторів, які перешкоджають отриманню сучасної освіти менеджерами культури в Україні, зазначають О. Безгін і Г. Бернадська [5], є загальна відсутність академічних навчальних програм з мистецького менеджменту. Хоча децентралізація, комерціалізація та інтернаціоналізація української сфери культури вимагають від менеджерів поєднання знань у галузі мистецтва та управління, вітчизняні вищі навчальні заклади культури і мистецтв дещо відстали з відповіддю на ці вимоги. Це автори пояснюють тим, що менеджмент культури як самостійна дисципліна ще не повністю введений в Україні. Не тільки традиційні університети, а й художні школи часто відмовляються сприймати унікальний і самодостатній характер менеджменту культури як професійної кваліфікації, не враховують його потенціалу на ринку праці [5, с. 48].

На сьогодні, за даними каталогу вищої освіти України, є дев'ять програм, які належать до менеджменту культури, чотири з яких функціонують у вищих навчальних закладах столиці (Київському національному університеті театру, кіно і телебачення імені І. К. Карпенка-Карого; Київському національному університеті культури і мистецтв; Національній академії керівних кадрів культури і мистецтв; Національній академії образотворчого мистецтва і архітектури), три – в обласних центрах сходу України (Харківській державній академії культури; Харківському національному університеті мистецтв; Луганському державному інституті культури і мистецтв). Також діє програма з менеджменту культури на факультеті культури і мистецтв Львівського національного університету імені Івана Франка, яка, включаючи один або два курси з управління, вважається обов'язковою умовою навчання майбутніх театрознавців через їх ознайом-

лення з виробничим і творчим життям професійних театрів, із процесом створення та реалізації вистави, з безпосередньою роботою театральних митців, тому включають один або два курси управління в свої навчальні програми. Крім того, програма навчання менеджменту культури існує на гуманітарному факультеті Одеського національного політехнічного університету.

Вочевидь, констатують О. Безгін і Г. Бернадська [5], більшість програм були створені в державних спеціалізованих вищих навчальних закладах мистецтва чи гуманітарних вищих навчальних закладах. Ураховуючи нестачу відповідної інформації, важко зробити глибокий аналіз цих програм, їх структури, змісту і якості, а також оцінити їх можливості. Залежно від профілю навчального закладу, такі програми мають домінуючу присутність курсів або з теорії та історії мистецтв, або з економіки, доповнені кількома вибірковими курсами, пов'язаними з конкретною галуззю мистецтва. У більшості мистецьких вищих навчальних закладів ці програми існують у вигляді поєднання в ширшому контексті мистецтва, культурології, гуманітарних наук або наук загального управління. Оскільки моніторинг структури і змісту цих програм та їх оцінка ніколи не здійснювались, то якість освіти, яку вони забезпечують, залишається під питанням. Це, на думку О. Безгіна і Г. Бернадської [5], ставить під сумнів визнання отриманих студентами освітньо-кваліфікаційних рівнів у інших країнах. Натомість, дуже важливо, щоб ці програми наближались до змісту програм провідних університетів світу, які готують фахівців з мистецького менеджменту, сприяли працевлаштуванню випускників та полегшували їх академічне визнання як основу для подальших досліджень.

Хоча перша програма в галузі організації та управління мистецтвом була створена в Україні майже чотири десятиліття тому, зазначають О. Безгін і Г. Бернадська [5], питання про легітимність в Україні менеджменту культури й соціально-культурної діяльності, а також арт-менеджменту і музичного менеджменту як академічних дисциплін до сьогодні залишається остаточно не вирішеним, не зважаючи на те, що воно неодноразово порушувалося й обговорювалося фахівцями, які розробляли робочі програми означених курсів і елективних спецкурсів. Основну причину такого стану науковці вбачають у відсутності інформаційних ресурсів із розповсюдження знань у галузі культурного, мистецького й музичного менеджменту [1, с. 45].

За словами Дж. Лідстоун [3, с. 6], наукові конференції та публікації у профільних журналах є важливими передумовами набуття знань з менеджменту культури та створення теоретичної бази для навчальних програм. Відсутність в Україні професійних видань з менеджменту культури, мала кількість конференцій, відсутність інших інформаційних ресурсів гальмують формування теоретичної бази для створення та вдосконалення навчальних програм і уповільнюють поширення знань з менеджменту культури серед педагогів і практиків. Крім того, бракує професійної мережі й комунікацій між фахівцями з мене-

джменту культури й мистецтва, а також комплексних і системних наукових досліджень у цій галузі [9].

Неприпустимим, на нашу думку, є те, що в Україні майже відсутня інформація про освіту з менеджменту культури й музичного мистецтва, яка здійснюється в зарубіжних університетах. Дослідження, спрямовані на поповнення такої інформації, повинні включати в себе ретельне вивчення типів існуючих програм, академічних та неакадемічних, їх потужності, змісту, мети навчання і результатів, а також методичних прийомів.

Як наслідок, фахівці з менеджменту культури й музичного мистецтва стикаються з невеликим вибором програм, придатних для їх потреб. Існуючі програми менеджменту культури, враховуючи їх суперечливий зміст, навряд чи можуть задовольнити зростаючі вимоги закладів культури до кваліфікації менеджерів, що потребує вдосконалення та розробки нових програм. Розвиток можливостей у менеджменті культури для фахівців з культурної політики та управлінців галузі культури має передбачити уміння і спосіб реагування на виклики таких процесів, як глобалізація, демократизація і ринкові перетворення. Вирішення зазначених проблем, наголошує О. Часник, дозволить поліпшити якість підготовки фахівців з мистецького менеджменту, сприятиме підвищенню престижності професії митця [9].

Враховуючи творчі здобутки вітчизняних фахівців з менеджменту культури [5], передовий досвід зарубіжних університетів щодо впровадження програм з мистецького менеджменту [9; 10], а також їх відсутність у вітчизняних вищих музичних навчальних закладах, збагачення змісту фахової освіти студентів музичних спеціальностей теоретичними питаннями арт-менеджменту ми вважаємо першою необхідною педагогічною умовою формування в них відповідної професійної компетентності.

Суттєво й те, що, враховуючи перелік функціональних компетенцій та відповідних особистісних якостей сучасного арт-менеджера, слід спроектувати більш дієву модель його фахової підготовки, застосовуючи передусім нові педагогічні технології й засоби навчання. Зумовлено це тим, що професійна підготовка ефективного арт-менеджера потребує зсуву акцентів в освітньому процесі з викладання як трансляції «готового знання» на учіння, яке передбачає самостійне набуття ним певних функціональних компетенцій, зокрема, шляхом ґрунтовного опанування провідних технологій арт-менеджменту. Серед них, зазначають О. Командишко [2], Г. Новікова [4], Г. Тульчинський [7], найбільш дієвими видаються наступні:

– організаційно-управлінські та маркетингові технології, що забезпечують процеси планування, організації, реалізації та мотивації роботи виконавців для здійснення конкретних культурних проектів та видів художньої, музичної діяльності, а також розробку стратегій розвитку освітніх установ культури і мистецтва. Вони спрямовані на оцінку ефективності управ-

лінських рішень у системі підготовки кадрів культури, конкретизацію маркетингової стратегії установ, планування і здійснення заходів, спрямованих на вивчення потреб ринку праці у фахівцях соціокультурного профілю;

– освітні та професійно-орієнтовані технології, призначені для забезпечення єдності цілей, завдань, мотивів і способів освітньої діяльності тих, хто навчається, при реалізації основних освітніх програм художнього, соціокультурного, культурологічного та мистецтвознавчого профілю;

– творчо-розвивальні, які через вплив на емоційно-почуттєву сферу позитивно впливають на процес виховання духовності, ціннісних орієнтацій, культури почуттів, розвитку пізнавальних здібностей особистості;

– комунікативні технології, що передбачають створення ефективної комунікативної інфраструктури освітнього закладу, забезпечення внутрішньої і зовнішньої комунікації, формування та забезпечення високого рівня корпоративної культури, а також діяльність із поліпшення взаємовідносин між учасниками освітнього простору та громадськістю, координовані зусилля зі створення сприятливого уявлення про систему підготовки кадрів культури;

– технології реклами і громадських зв'язків, націлених на розробку, підготовку до випуску, виробництво і розповсюдження рекламної продукції про можливості професійної освіти в галузі менеджменту культури і музичного мистецтва, формування або підтримка професійного інтересу до нових спеціальностей мистецького та соціокультурного профілю;

– event-технології, засновані на психолого-педагогічних закономірностях розважально-ігрової та художньо-видовищної діяльності, організації подієвих акцій, проведенні знакових заходів про систему підготовки нових кадрів для сфери культури, що несуть аксіологічну, соціокультурну та виховну функції та психологічне навантаження, сприяючи формуванню позитивного образу арт-менеджера як фахівця соціально-культурної та художньої діяльності;

– publicity-технології, засновані на стимулюванні ефективного іміджу освітньої установи шляхом поширення позитивної інформації про її діяльність і реалізації цільового орієнтуру пропаганди – доброзичливого ставлення до навчального закладу з боку різних груп інтересів [4, с. 57-59].

З огляду на вищезазначене, організація самостійно-дослідницької діяльності студентів музичних спеціальностей з опанування провідних технологій арт-менеджменту ми вважаємо другою необхідною умовою формування в них відповідної професійної компетентності. Для її створення доцільно впроваджувати засоби студентоцентрованого навчання, сутність якого зумовлюють наступні особливості:

– існує зміщення акцентів від викладача і того, що викладається, до студента і до того, що вивчається;

– домінують гуманістичні педагогічні відносини, в силу чого викладач стає «помічником-

фасилітатором», де відповідальність за навчання спільна, а зміст освіти і способи викладання обговорюються в діалоговому режимі;

– студенти розглядаються як особистості, які розвиваються, оскільки враховується їхній досвід, особливості, здібності сприйняття, інтереси і потреби;

– студенти самостійно «проектують» свій власний освітній маршрут за допомогою активного учіння, рефлексії, а також самостійних розвідок, знахідок і відкриттів;

– студенти залучені у процес самостійного вибору того, що вивчати і в якому режимі і послідовності, їх навчання орієнтується як на прикінцеві результати, так і на вихідні чинники;

– процес навчання насичено не тільки передачею знань, а більш глибоким розумінням сутності освіти з метою формування критичного мислення студентів, актуалізації їх рефлексії;

– студенти орієнтуються на навчання протягом усього життя шляхом перебування в різних освітніх ситуаціях і співучасті в активних та інтерактивних формах освіти [1, с. 25-27].

Студентоцентроване навчання зумовлює передусім кардинальну зміну ролі викладача, способів формування ним своїх професійно-педагогічних завдань згідно з новими освітніми програмами на основі компетентнісної спрямованості, особистісно-розвивальної орієнтації, введення системи залікових одиниць, урахування компетенцій як одного з головних структуруючих принципів організації освітнього процесу. Під час студентоцентрованого навчання викладач покликаний забезпечити як збереження свого рольового статусу, так і більш високий рівень консультування і мотивування тих, хто навчається, у питаннях відбору інформації та тлумачення її джерел, організації адекватних навчальних ситуацій, ліквідації виявлених прогалин [1, с. 37]. Це передбачає вияв більш високої мотивації студентів до навчання професії арт-менеджера, яка формується не лише в академічній сфері. Як наслідок, педагогічна підтримка особистісно-професійного саморозвитку студентів як арт-менеджерів у сфері музичного мистецтва має

стати третьою необхідною умовою формування в них професійної компетентності з арт-менеджменту.

В означеному контексті студентоцентроване навчання арт-менеджменту сприяє тому, щоб студенти музичних спеціальностей виявляли свою самостійність у виборі шляхів освоєння навчального матеріалу через формування індивідуального освітнього маршруту, зумовленого особистими потребами та можливостями. При цьому критичне мислення майбутнього арт-менеджера вже під час професійної підготовки, заснованої на принципах студентоцентрованого навчання, стає однією з найважливіших якостей його творчої особистості, яка є необхідною умовою її успішного соціального і професійного функціонування. Систематичний «вихід» студентів як майбутніх арт-менеджерів у рефлексивну позицію дозволяє виявити їх особистісні зміни, простежити динаміку особистісного розвитку, що суттєво впливає на здобуття ними необхідних професійних компетенцій. Студентоцентроване навчання, сприяючи диференціації навчальної діяльності студентів музичних спеціальностей як майбутніх арт-менеджерів, реалізації індивідуальної траєкторії їх освіти, уможлиблює значне підвищення її якості, оскільки акцент переноситься від навчання «для всіх» до навчання «для мене», що значно мотивує досягнення найвищих прикінцевих результатів. Тому спонукання студентів музичних спеціальностей до участі у різних видах проектно-художньо-творчої діяльності постає четвертою педагогічною умовою формування в них професійної компетентності з арт-менеджменту.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Таким чином, формування професійної компетентності студентів музичних спеціальностей з арт-менеджменту під час здобуття мистецької освіти відбуватиметься більш ефективно, якщо в навчально-виховному процесі вдасться створити певні педагогічні умови. Їх практичній реалізації сприяють засоби студентоцентрованого підходу. Перспективу подальших досліджень складає розробка концептуально-технологічної моделі формування професійної компетентності фахівців-музикантів з арт-менеджменту у процесі підготовки.

ЛІТЕРАТУРА

1. Дроздова Н. В. Компетентностный подход как новая парадигма студентоцентрированного образования / Н. В. Дроздова, А. П. Лобанов. – Минск: РИВШ, 2007. – 100 с.

2. Командышко Е. Ф. Арт-менеджмент: специфика, проблемы, перспективы развития / Е. Ф. Командышко. – М.: ИХО РАО, 2009. – 216 с.

3. Лідстоун Дж. Сучасні методики формування навчальних програм з менеджменту культури і мистецтва / Дж. Лідстоун // Арт-менеджмент: Все про мистецтво управління мистецтвом. – К., 2007. – № 1-2. – С. 9-12.

4. Новикова Г. Н. Технологии арт-менеджмента: Учеб. пособие / Г. Н. Новикова. – М.: Издательский Дом МГУКИ, 2006. – 122 с.

5. Проблеми мистецької освіти: Типологічні критерії та науково-методична розробка / Інститут культурології Академії мистецтв України; Авт. кол.: Безгін О. І. (кер. авт. колективу), Бернадська Г. Є., Дацко О. І., Кочарян І. С., Успенська О. Ю. – К.: СПД Голосуй, 2008. – 138 с.

6. Річ Дж. Денніс Розвиток освіти з арт-менеджменту в країнах з перехідною економікою / Дж. Денніс Річ, П. Дьюї // Арт-менеджмент: Все про мистецтво управління мистецтвом. – 2005. – № 2. – С. 7-11.

7. Тульчинский Г. Л. Менеджмент в сфере культуры: учеб. пособие. – 4-е изд., испр. и доп. / Г. Л. Тульчинский, Е. Л. Шекова. – СПб.: Изд-во «Лань»; «Изд-во Планета Музыка», 2009. – 528 с.

8. Часник О. Навчальні програми з арт-менеджменту в університетах США / О. Часник // Вісник ХДАК, 2010. – Вип. 30. – С. 46-51.

9. Чижиков В. В. Теория и практика социокультурного менеджмента : учеб. пособие / В. В. Чижиков, В. М. Чижиков. – М.: МГУКИ, 2008. – 608 с.

REFERENCES

1. Drozdova, N. V. (2007). *Kompetentnostnyy podhod kak novaya paradigma studentotsentrirovannogo obrazovaniya [Competence approach as a new paradigm of student-centered education]*. Minsk: RIVSh [in Russian].

2. Komandyshko, E. F. (2009). *Art-menedzhment: spetsifika, problemy, perspektivy razvitiia [Art-management: specificity, problems and prospects of development]*. Moscow: IKhO RAO [in Russian].

3. Lidstoun, Dzh. (2007). *Suchasni metodyky formuvannia navchalnykh prohram z menedzhmentu kultury i mystetstv [Modern methods of reforming curricula to cultural management and arts]*. Kyiv [in Ukrainian].

4. Novikova, G. N. (2006). *Tekhnologii art-menedzhmenta [Technologies of Arts Management]*. Moscow: Izdatelskii Dom MGUKI [in Russian].

5. Bezgin, O., Bernadska, G., Datsko, O., Kocharian, I. S., Uspenska, O. (2008). *Problemy mystetskoï osvity: Typolohichni kryterii ta naukovometodychna rozrobka [Problems of arts education: typological criteria, scientific and methodical development]*. Kyiv: SPD Holosui [in Ukrainian].

6. Rich, Dzh. Dennis. (2005). *Rozvytok osvity z art-menedzhmentu v krainakh z perekhidnoiu ekonomikoïu*

10. Association of Arts Administration Educators [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.artsadministration.org.

11. Bendixen P. Skills and Roles: Concepts of Modern Arts Management / P. Bendixen // International Journal of Arts Management, vol. 2, # 3, 2005 (abstract). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.gestiondesarts.com/index.php.

[The development of education in art management in countries with economies in transition]. Kyiv [in Ukrainian].

7. Tulchinskiy, G. L. (2009). *Menedzhment v sfere kultury: uchebnoe posobie [Management in the field of culture: a tutorial]*. Moscow: Planeta Muzyki [in Russian].

8. Chasnik, O. (2010). *Navchalni prohramy z art-menedzhmentu v universytetakh SShA [Training programmes in art management in the United States]*. Kharkiv: Visnyk KhDAK [in Ukrainian].

9. Chizhikov, V. V. (2008). *Teoriya i praktika sotsiokulturnogo menedzhmenta: uchebnoe posobie [Theory and practice of socio-cultural management: textbook]*. Moscow: MGUKI [in Russian].

10. Association of Arts Administration Educators. Retrieved from: <http://artsadministration.org/> [in English].

11. Bendixen, P. (2005). Skills and Roles: Concepts of Modern Arts Management. *International Journal of Arts Management*. Retrieved from: <http://www.gestiondesarts.com/index.php/> [in English].

Анжеліка Анатольєвна Татарнікова,
аспірант кафедри педагогіки,

Одесский национальный университет им. И. И. Мечникова,
преподаватель, Одесское училище искусств и культуры им. К. Ф. Данькевича,
ул. Дворянская, 32, г. Одесса, Украина

ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ УСЛОВИЯ ФОРМИРОВАНИЯ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ КОМПЕТЕНТНОСТИ СПЕЦИАЛИСТОВ-МУЗЫКАНТОВ ПО АРТ-МЕНЕДЖМЕНТУ

В статье на основе анализа концептуальных подходов зарубежных и украинских ученых к исследованию сущности учебных программ по арт-менеджменту, а также модернизации системы профессионального музыкального образования обоснованы педагогические условия формирования профессиональной компетентности студентов музыкальных специальностей по арт-менеджменту. Продемонстрирована значимость профессиональной подготовки студентов музыкальных специальностей как будущих арт-менеджеров, которые должны овладеть передовыми технологиями арт-менеджмента, среди которых следующие: продвижение арт-продукта; концертное администрирование; информационная поддержка арт-продукта и творческой деятельности исполнителя; промо-кампания в Интернете; ведение блогов в социальных сетях; работа со спонсорами (фандрейзинг, меценатство, благотворительность) и др. Анализ учебных планов и программ, а также эмпирическое исследование уровней профессиональной компетентности выпускников-музыкантов по арт-менеджменту в Украине убедительно свидетельствуют, что целенаправленного формирования личности выпускника как профессионально грамотного арт-менеджера музыкального искусства до настоящего времени не происходит должным образом. Поэтому раскрыт дидактический потенциал ведущих принципов и средств компетентностного и студентоцентрированного подходов к ее организации и оценке качества результатов. Обосновано, что формирование профессиональной компетентности студентов музыкальных специальностей по арт-менеджменту при получении художественного образования будет более эффективным, если в учебно-воспитательном процессе удастся создать определенные педагогические условия: обогащение содержания художественного образования вопросами теории арт-менеджмента; сопровождение самостоятельной исследовательской деятельности студентов по освоению передовых технологий арт-менеджмента; педагогическая поддержка личностно-профессионального саморазвития студентов как арт-менеджеров в сфере музыкального искусства; побуждение их к участию в различных видах проектной художественно-творческой деятельности. Выяснено, что практической реализации определенных педагогических условий способствуют средства студентоцентрированного под-

хода, в частности принципы гуманизации, индивидуализации, персонализации, диалогизации; научности, профессиональной мобильности, контекстности обучения; диверсификации художественного образования, ее универсальности; соответствия ее содержания, форм и методов характеру современных задач и функций специалиста-музыканта как арт-менеджера; сочетание педагогической фасилитации с развитием инициативы и лидерства субъектов социокультурного пространства; проблемности и ситуативности обучения, его тесной связи с практикой арт-менеджмента.

Ключевые слова: арт-менеджмент, профессиональная компетентность в области арт-менеджмента, компетентностный подход, студентоцентрированный подход, профессиональная подготовка студентов музыкальных специальностей.

*Anzhelika Tatarnikova,
post-graduate student, Department of Pedagogy,
Odessa I. I. Mechnikov National University,
lecturer, Odessa College of Arts and Culture named after K. F. Dankevich,
32, Dvorianska Str., Odesa, Ukraine*

PEDAGOGICAL CONDITIONS FOR THE DEVELOPMENT OF PROFESSIONAL COMPETENCE IN MUSIC STUDENTS SPECIALIZED IN ARTS MANAGEMENT

The article deals with the justification of the pedagogical conditions for the development of professional competence of music students specialized in arts management, which is based on the analysis of the conceptual approaches of foreign and Ukrainian scientists to studying the content of educational programmes on arts management, as well as the modernisation of professional music education system. The importance of training music students-future arts managers is also demonstrated in the article. The future specialists should master advanced technologies of arts management, i.e. art products promotion, concert administration, information support of art products and performer's creative work, Internet promotional campaigns, blogging in social networks, collaboration with sponsors (fundraising, patronage, and charity), etc. The analysis of educational curricula and programmes, as well as the empirical study on the levels of professional competence of music graduates specialized in arts management in Ukraine conclusively confirm the fact that personality of a graduate as a professionally competent arts manager in the field of musical art has not been developed intentionally and in a proper way until now. Therefore, the didactical potential of the main principles and means of competency-based and student-oriented approaches to its organisation and the results evaluation is elicited. It is also proved that the development of professional competence of music students specialized in arts management in the course of receiving their degree will be more efficient in case certain pedagogical conditions are created in the education process: providing the content of artistic education with the theoretical issues of arts management, supporting students' individual research activities on mastering advanced technologies of arts management, the pedagogical support of individual and professional self-development of students as arts managers in the field of musical art, and motivating students to participation in different project artistic and creative activities. It is shown that the means of the student-oriented approach, particularly, the principles of humanization; individualization; personalization; dialogization; scientificity; occupational mobility; contextuality of education; diversification of artistic education, its universality; relevance of its content, forms and methods to contemporary targets and functions of a professional musician as an arts manager; the combination of pedagogical facilitation and the development of initiatives and leadership of the members of the social and cultural environment; the problemacy and situatedness of education, its close relation to the arts management practice contribute to the practical implementation of the indicated pedagogical conditions.

Keywords: arts management, professional competence in arts management, competency-based approach, student-oriented approach, music students training.

Подано до редакції 01.04.2016

Рецензент: д. пед. н., проф. М. О. Князян